

SZENTKÚT

NEMZETI
KEGYHELY
LAPJA

MEGHALLGATLAK
SÁTOR

4. oldal

GRECCIO – ISTEN
ÉS EMBER A JÁSZOLBAN

10. oldal

SZENTKÚT FERENCSEI:
KELEMEN TESTVÉR

14. oldal

Pax et bonum!

Október végén a természet parádés színeit mutatja, mint ahogyan színes a ferences közösség élete is. A nyári helyezések során – a Szentkútért sokat dolgozó – Kamill testvér Gyöngyösre került, ide pedig Kelemen atya jött Szegedről. Érkezésével megnyílik a lehetőség az egyénileg vezetett lelkigyakorlatokra.

Az elsőszoombati szentkúti ájtatosságokat idáig ősztől tavaszig szüneteltetni kellett a hideg templom miatt, de mivel most pályázati forrásból elkészült a padlófűtés, ezért folytathatjuk ezeket. Néhány hete volt a máriás nemzeti kegyhelyek vezetőinek találkozója a belgiumi Banneux-ben. Megkérdeztem a fatimai igazgatót, hogy mit üzen nekünk ebből az alkalomból. Azt válaszolta, hogy mivel ezt az ájtatosságot sok millióan végzik egyszerre a világon, ezért a Mária-tiszteletnek ez a formája összeköt bennünket. Kívánom, hogy a Szentkút újság olvasóit is egyre inkább kösse össze Jézus Anyjának szeretete!

P. dr. Orosz Lóránt OFM kegyhelyigazgató

kép: Taddeo Gaddi, 1340 k., Firenze; fotó: Keppel Dániel

IMPRESSZUM

A SZENTKÚTI FERENCES KÖZÖSSÉG
INGYENES KIADVÁNYA

Felelős kiadó:

P. dr. Orosz Lóránt OFM

Felelős szerkesztő:

Keppel Dániel

Cím:

3077 Mátraverebély-Szentkút 14.

Telefonszám:

+36-32/418-029;

+36-20/400-5878

E-mail:

info@szenktut.hu

Honlap:

www.szenktut.hu

ISSN 1789-7432

Fotók:

Szentkúti Fotóarchívum,

hátlap kép: P. Palkó Julián OFM

Borító- és lapterv:

Bodogán Péter

Grafikai szerkesztő:

Biró Dániel

Korrektor:

Kámán Veronika

Nyomdai munkák:

Positive By Hinora Group Kft.,

1062 Budapest, Délibáb u. 29.

Tartalom

4. Meghallgatlak sátor
5. Novák Katalin köztársasági elnök a nemzeti kegyhelyen járt
6. A zarándoktáborok lehetnek a fiatalok megmentői
7. A búcsújárás jelentősége
8. Stefaniták a nemzeti kegyhelyen
10. Greccio – Isten és ember a jászolban
12. A ferences vértanúk mozaikkompozíciója
14. Kelemen testvér
14. Kisebbnek lenni nem veszteség
18. Visszatekintő
22. Könyvajánló
23. Szent Jakab Étterem

Novák Katalin köztársasági elnök a mátraverebély-szentkúti nemzeti kegyhelyre látogatott június 27-én, Szent László király ünnepén.

Nagyboldogasszony ünnepe: „Amikor a zarándoklatról hazatérünk, figyeljük az eseményeket, mert lehet, hogy szelíden kirajzolódik a láthatáron problémánk megoldása, kilátástalan helyzetünk jóra fordulása” – mondta Erdő Péter bíboros

Meghallgatlak sátor

MISSZIÓT INDÍTOTTAK A FERENCES SZEGÉNYGONDOZÓ NŐVÉREK

„Meghallgatlak sátorral” települtek ki a ferences szegénygondozó nővérek a nemzeti kegyhely főbúcsúján, hogy a problémájukkal egyedül maradt, meghallgatásra vágyó testvéreknek segítsenek.

Együttműködésbe kezdtek a Ferences Szegénygondozó Nővérek és a Mátraverebély-Szentkúton szolgálatot teljesítő ferences szerzetesek. A nemzeti kegyhely főbúcsúin jelen lévő nővérek Meghallgatlak sátorral állítottak fel, hogy azok a hívek, akik szükségét érzik, leülhessenek velük beszélgetni.

„Azt tapasztaljuk, hogy a zarándokok egyre nagyobb számban mennek győnni, de akkor nincs lehetőségük hosszabb beszélgetésre. Ezért vállaltuk azt a missziót, hogy a Nagyboldogasszony napi főbúcsún leülünk meghallgatni őket” – mesélte Kinga nővér, aki nagyon nagy ajándéknak tartja, hogy a hívek bizalmat

szavaznak nekik, és megnyílnak előttük. Mint mondta, egyesek a gyógyulásukhoz kérnek közbenjáró imát, mások pedig konkrét segítségkéréssel fordulnak hozzájuk, vagy csak meghallgatásra vágnak.

A rend 14 tagja közül Kinga és Lúcia nővér vállalta a misszió vezetését, akik többedmagukkal augusztus 13-án és 20-án egész nap, a szentmise idejét kivéve várta a rászorulókat.

Kerekes-Dancsok Regina
fotók: Miheller Kinga

Novák Katalin köztársasági elnök a nemzeti kegyhelyen járt

Nógrádi útjának alkalmából Novák Katalin köztársasági elnök a mátraverebély-szentkúti nemzeti kegyhelyre látogatott június 27-én, Szent László király ünnepén. Miután közös zsolozsmán vett részt a zarándokhelyet ellátó ferences szerzetesekkel, megtekintette a kegyhelyet, és találkozott annak néhány dolgozójával, illetve az éppen ott táborozó gyerekekkel. Indulás előtt pedig megtöltött egy palackot a híres csodatévő forrásvízzel.

Kerekes-Dancsok Regina
fotók: Miheller Kinga

A zarándoktáborok lehetnek a fiatalok megmentői

61 csoport, valamint több mint 1000 diák és vezető vett részt idén az államilag támogatott zarándoktáborokon.

A zömében több mint 100 kilométeres, egyhetes, gyakran embert próbáló terepen át vivő zarándoklatokon részt vevő fiatalok a szervezők minden, az ifjúsággal kapcsolatos előzetes feltételezésre rácsáfoltak. Azt tapasztalták ugyanis, hogy a diákok szomjaznak a csendre, szeretnek egymással beszélgetni és a természetben lenni.

Mindössze négy éve indult az első zarándoktábor, idén pedig már 1081 résztvevőt és több mint 400 képzett vezetőt regisztráltak a szervezőirodában. Minden évben növekszik a jelentkezők száma. A választható négyféle útvonalon (Tihany-Bakonybél-Pannonhalma; Tata-Péliföld-szentkereszt-Esztergom; Márianosztra-Szécsény-Mátraverebély-Szentkút; Marana Tha Ház (Mánfa)-Máriakéménd-Márygyűd) egy hét alatt átlagosan napi 20-25 kilométert gyalognak a diákok, komoly kihívást jelentő

terepeken. A maximum 34 fős, javarészt felső tagozatos, illetve középiskolás diákokból álló csoportokat képzett vezetők kísérik, akik kidolgozott lelki ív és tematika mentén foglalkoznak a fiatalokkal, hogy külső útjuk belső úttá is válhasson.

„A gyaloglás mellett imádság, csendes szakaszok és beszélgetések, megosztások és játékok alkotják a napi programot, azzal a céllal, hogy a résztvevők közelebb kerüljenek Istenhez, önmagukhoz és társaikhoz” – mondta Gáll Zsófia szervező. *„Gyakran tapasztaljuk az út során, hogy a fiatalok megérintve érzik magukat az*

átélt élmények hatására, hálások, megnyílik a szemük a szépre és a jóra” – mesélte örömmel a szervező, majd hozzátette: a diákok legtöbbször azt emelik ki a tábor után, hogy sokkal többre képesek, mint azt hitték magukról. Sőt, ha rákapnak az ízére, megszeretik az elcsendesedést.

A zarándoklatok szent helyekről indulnak és szent helyekre érkeznek meg. A résztvevők számára az egyik legnagyobb élmény, hogy az út egyes állomásain találkozhatnak szerzetesekkel, akikkel beszélgethetnek, megismerhetik az életüket. Az egyik kedvenc célpont a mátraverebély-szentkúti nemzeti kegyhely volt, ahol a ferences szerzetesek harangszóval és szeretettel fogadták a csoportokat.

„A jelentkezés során nem kritérium az elkötelezett keresztény élet, de sok résztvevő számára a közösségi élményen túl komoly hitbéli megerősítést is jelent a zarándoktábor, sőt találkoztunk már olyan résztvevővel is, aki a tábor hatására keresztelkedett meg” – tette hozzá a szervező.

Kerekes-Dancsok Regina

A búcsújárás jelentősége

A búcsújárás egyfajta átmeneti rítus, amikor a hívő ember a hétköznapi életből kilépve az égi és a földi világot összekötő szent helyen találkozik az Égiekkel, lélekben megtisztul, újjászületik.

A találkozás erőt, kegyelmet ad a mindennapok nehézségeinek feldolgozásához. Ahogy Bálint Sándor néprajzkutató megfogalmazta: „A búcsújárás kivonulás az otthoni környezetből, ahol minden a földi munkára, feladatokra emlékeztet, szabadulás az emberi vonatkozások kötelékéből, fölüllemelkedés a megszokott mindennapokon. A lelki magány paraszti keresése, a keresztény katolikus léleknek színéváltozása ez.”

A zarándoklat Krisztus és a fiáért szenvedő Anya fájdalmát idézi. Az útnak induló személy részévé válik Krisztus keresztútjának. Miközben a hívek Krisztus szenvedésére figyelnek, saját fájdalmaik is enyhülnek. A zarándokút nemcsak vezeklőút, hanem önmagunk mélyebb megismerésének és felülmúlásának alkalmá is lehet. Útközben fokozatosan kiüresedik az ember, és ezáltal önmagával, gyengeségeivel, erősségeivel is szembesülhet.

A középkorban a zarándoklatok elsődleges célpontja a Szentföld volt, később pedig az iszlám

térhódítása miatt a nagyobb európai és hazai kegyhelyek kerültek előtérbe, ám ebben anyagi okok miatt csak kevesen részesülhettek. A barokk korban azonban hazánkban a Mária-tisztelet jegyében számos helyi vagy regionális jelentőségű búcsújáróhely alakult ki vagy újult meg, melyek már sokak számára elérhetőek voltak. A 18. században a török hódoltság alól felszabadult országban a soknemzetiségű katolikus lakosságot

ezek a Mária-kegyhelyek közös kultuszban fogták össze.

Mátraverebély-Szentkutat az északi magyar nyelvterület, a Palócföld szakrális központjaként tartjuk számon, de ugyanígy a környékbeli szlovákok, ruszinok, cigányok, a közeli matyók és a jázságiak is századok óta elzarándokolnak a szentkúti Szűzanyához. Nemcsak a római, hanem a görögkatolikusok is fölkeresik a szent helyet.

Vass Erika néprajzkutató

Stefaniták a nemzeti kegyhelyen

A lovagkirály, Szent László emlékét is őrző mátraverebély-szentkúti zárandokhely adott otthont a Szent István Lovagrend idei nagybőjti lelkigyakorlatának. Az elmélkedéseket vezető Julián atya a kereszténység felfedezésének szükségességére irányította a résztvevők figyelmét előadásában és prédikációiban.

Az ideális „kísérő feltételek” – a búcsújáróhely lelki és környezeti atmoszférája, a közös laudesek és vesperások, a befogadó lelkű szerzetes atyák, a közös keresztút – is hozzájárultak ahhoz, hogy a néhány napos elvonulás ne üres pihenés legyen, hanem valódi lelki megújulást eredményezzen. Julián atya elmélkedései nagy koncentrációt igénylő, széles spektrumú, mégis jól fókuszált teológiai tanítások voltak. Életközeli, a való élet problémáit kibontó elemzései minden jelenlévőt megérintettek, az alapvető, sokszor hallott hitigazságok hiteles, szenvedélyes előadásában újra örömhírré váltak. A Római levél 6. fejezetére épülő gondolatok Krisztus-követésünk esetlenségeit hangsúlyozták, rámutatva arra, hogy a problémák fő forrása

mai világunkban az isteni parancsok betartásának hiánya. A keresztség, a valódi szeretetközösség megvalósítása, az istenfiúság, az Isten iránti szeretet, az ellenség szeretete és a szenvedés fogalmait körüljárva segítette a ráhangolódást a húsvéti misztériumra, és inspirált a hétköznapi tanúságtételre.

Rendtörténet

XI. Piusz pápa *Mens nostra* kezdetű enciklikájában minden embert buzdított a lelkigyakorlatok végzésére, hogy „Krisztus harcainak megvívására készségesebbek és felkészültebbek legyenek”, és ne csak önmaguk tökéletesítésének eszközeként tekintsenek erre a lehetőségre. A magukra Krisztus

katonáiként tekintő stefanita lovagok evangéliumi gyökerű hivatása is az, hogy előmozdítsák életükön keresztül Isten dicsőségét. „*Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltsággul sokakért.*” (Mk 10,45) Ennek tudatában igyekszik folytatni a lovagrend Isten dicsőségének terjesztését, ami nemcsak az 1993-as újraindulástól jellemzi a stefanitákat, hanem visszamenőleg is, egészen az 1017-es gyökörekig, amikor is Szent István királyunk a Szentföldre igyekvő zárandokok megsegítése, szolgálata céljából zárandokházakat és ispotályokat létesített. Az általa elindított közösségek II. Géza király alatt szerveződtek lovagrenddé *Cruciferi Sancti Stephani Regis*, azaz *Szent István Király Keresztesei* néven. A lovagrend első szentszéki jóváhagyása III. Sándor pápától származik, az ő pontifikátusa idején az anyaház még Jeruzsálemben volt. 1187-ben III. Orbán pápa külön bullával erősítette meg a pápai elismerést. Az anyaház ekkor került át Esztergomba, illetve a szentkirályi ispotályba. A tatárjárás után még veszteségekkel ugyan, de

fennmaradt lovagrend, a török hódoltság idején azonban megszűnt működni. Több mint 400 év szünet után érett meg az idő arra, hogy a szocialista társadalmi berendezkedés összeomlása által előhozott szellemi-lelki megújulás igénye és az újból megnyílt jogi lehetőségek kihasználása révén a rend újjászülethessék, idén ünnepelve újraindulásának 30. évfordulóját. A személyi jogfolytonosság híján a jelenleg működő Szent István Lovagrend nem azonos az 1187-ben III. Orbán pápa által elismert renddel, de annak szellemi jogutódja, Szent István alapító szándékainak továbbvivője.

A rend célkitűzése kettős:

- a) a hit, az Egyház és a nemzet védelmezése a hitetlenséggel szemben, a kegyelem kieszközlése az egész magyar nemzet számára; és
- b) az ispotályos gyökerekhez igazodóan a rászorulókat, a szegényeket, a betegek megsegítése.

Tagjai kötelezettséget vállalnak a lovagi erények gyakorlására, az ágostoni regula és a rendi Alapokmány szerinti életvitelre. A stefaniták fogadalommal vetik alá magukat Esztergom érseke egyházi főhatóságának. Az ökumené szép gyümölcse, hogy ezt az alávetési fogadalmat a rend protestáns

tagjai is leteszik. A fogadalom ugyanígy kiterjed a lovagrend Magyarország jelenlegi határain kívül élő tagjaira is. A rend jelenleg 87 tagot számlál, és az alábbi csoportokból áll: Központi Csoport (Magyarország jelenlegi területe), Erdélyi Csoport (melynek tagjai a Partiumban élő tagok is), Délvidéki Csoport, Észak-amerikai Csoport és az alakulóban lévő Nyugat-magyarországi Csoport. A rend Alapokmánya, illetve a renddel kapcsolatos részletesebb információk az alábbi honlapon érhetők el: www.stefanitalovagrend.communio.hu

**Banga Viktória CSR
és Novák György CSR**

Greccio – Isten és ember a jászolban

Assisi Szent Ferenc egyik életrajzírója, Celanói Tamás testvér följegyzti, hogy a szent „legforróbb vágya és legelszántabb eltökélése az volt, hogy mindenütt és mindenben megtartsa a szent Evangéliumot, és tökéletesen, teljes éberséggel, teljes odaadással, elméjének teljes megfeszítésével és szívének minden rezdülésével kövesse a mi Urunk Jézus Krisztus tanítását és utánozza példáját. Egy pillanatra sem szűnt meg tehát szavairól elmélkedni, és beható szemlélődéssel szüntelenül szem előtt tartotta cselekedeteit.” (CÉ1 84)

E szavakon keresztül tetten érjük a szerzőnek azt a szándékát, hogy Szent Ferencet mint az isteni parancs tökéletes megtartóját mutassa be, hiszen őbenne a „*Halld, Izrael...*” parancs tökéletes megvalósítója jelenik meg: Isten végső kinyilatkoztatását, magát az örök Atya megtestesült Fiát – aki maga a szent Evangélium – teljes elmével, teljes szívvel, teljes erővel („*teljes éberséggel, teljes odaadással*”) követi.

Majd az életrajz Szent Ferenc 1223. évi karácsonyát beszéli el. Ma, éppen 800 évvel később a mi szívünkben is elevenedjék föl ez a kegyelmi esemény. Szent

Ferenc grecciói karácsonyát két hagyomány is őrzi: az imént említett Celanói-féle életrajz (CÉ1 86), valamint Szent Bonaventura *Nagyobb Életrajza* (Legenda maior; LM 10,7). Ha egyazon eseményről több változat marad fenn, az mindig gazdagság. Mert a kérdés ilyen esetben nem az, hogy vajon melyiknek van igaza, hanem hogy mit tanít az egyik s mit a másik, s ezzel hogyan egészítik ki és gazdagítják egymást. Olyan ez, mint az evangélium. A szinoptikus (együttlátó) evangéliumokban szinte mindig találunk apró vagy akár komolyabb eltéréseket ugyanazon esemény

leírásánál. Ezeket semmiképpen sem szabad egymással szembe állítani, hanem sokkal inkább egymás mellé kell helyezni. Milyen igaz ez a mindennapi életünkre is! Gyakori kérdés: „Kinek van igaza?” Ha alapmagatartásunk nem a szembehelyezés, hanem az egymás mellé helyezés volna, akkor alkalmassá tennénk magunkat arra, hogy meglássuk, ki hová helyezi a hangsúlyt (a hangsúlyeltolódás ugyanis még nem ellentét). Ekkor meglátnánk, hogy egyiknek is és a másiknak is igaza van, csak a hangsúlyt helyezi máshová. A mi fülünk szelektálva hallgat, vagyis azt halljuk

meg, ami hangsúlyos. Így aztán abból keletkeznek az ellentétek, hogy az egyik ide, a másik pedig amoda helyezi a hangsúlyt. Az emberi beszéd s a közlendő tartalom azonban nem pusztán hangsúlyokból áll, hanem részletekből, árnyalatokból is. Így tehát a két karácsony-elbeszélés legelső tanítása az, hogy tanuljunk meg az egészre figyelni, hogy megtaláljuk az egymást kiegészítő és gazdagító mozzanatok. E sorokban csak egy rövid, a teljesség igénye nélküli elemzésre van lehetőségünk. Összevetve a két leírást, azonnal szembeötlő az az eltérés, hogy míg Celanóinál Ferenc a jászolhoz lépve az alvó Jézust kelti föl, addig Bonaventura elbeszélésében Ferenc közeledése a hitükben szunnyadó lelkeket ébreszti föl. Ebben az elbeszélés tanítása az, hogy Ferenc egyazon hitaktusban

egyszerre ad életet a sokak szívében alvó Jézusnak és a hitükben elszunnyadt, ellanyhult lelkeknek. Ferenc hídként köt össze Istent és embert a jászolban fekvő Jézus Krisztusban, a Közvetítőben. Mert amikor magához emeli a gyermek Jézust a jászolból, ezt mintegy az egész emberiség nevében teszi. Az Istennek adott lélek az egész emberiségért áll Isten színe előtt. Ezt a valóságot, misztériumot egy ott lévő erényes férfiú (Grecciói János) át is éli, hiszen ő lett tanúja ennek a csodálatos látomásnak. Még azt a mozzanatot is kiemelném, hogy az első leírásban, tehát ott, ahol az alvó Jézust ébreszti föl Ferenc közeledése, a látomásban részesülő ember egy élettelen gyermeket látott feküdni a jászolban, míg ott, ahol a hitükben szunnyadó lelkeket ébreszti föl Ferenc azzal, hogy mindkét karjával átöleli a

gyermeket, a látomás egy nagyon szép, alvó kisbabáról számol be. Egy pillanatra megtorpanhatunk. Hogyan?! Ahol Ferenc magát az Úr Jézust ébreszti föl, ott élettelen gyermek fekszik, ott pedig, ahol az elszunnyadt lelkeket kelti föl, nagyon szép, alvó gyermekről van szó?! Miért nem az alvó Jézus a szép, és az elszunnyadt lelkek az élettelenek? Talán mert – ahogy erre a grecciói karácsony elbeszélését bevezető sorok is utalnak – Szent Ferenc ezen a karácsonyon különösen is együtt szemléli a megtestesülés és a megváltás misztériumát: *„Különösen a megtestesülés alázatossága és a kín-szenvedés szeretete fészkelte be magát olyan mélyen emlékeztébe...”* (CÉ1 84). E két misztérium mintha a Celanói-elbeszélésben találkozna, s így értelmezi is számunkra az élettelen gyermek különös megjelenését, de e két misztérium egyben kapocs is a két elbeszélés között: élettelen gyermek fekszik a jászolban, hiszen az értünk szenvedő és meghalt Jézusnak nem volt szépsége, nem volt emberi külseje, megvetett volt, aki elől elrejtettük arcunkat (Ferenc pedig odalép hozzá, és új életre támasztja), hogy a benne megváltott ember, akin már ott ragyog az isteni szépség (és akit Ferenc mindkét karjával átölel), ne szunnyadjon többé hitében.

Nárai Éva sr. Ferenc-Mária OSC
kép: Maestro di Narni, Szent Ferenc Greccióban ünnepli a karácsonyt (Greccio, kápolna)

A ferences vértanúk mozaikkompozíciója

A búcsújáróhelyek közül egyedül nemzeti kegyhelyünkön, a szabadtéri oltár terében látjuk a középpontban Szent István országfelajánlását, körülötte pedig a magyar kereszténység első nagy szentjeinek csoportját: Boldog Gizellát, Szent Imrét és Szent Lászlót. A központi jelenetet a szentek egy másik koszorúja is körbeveszi, itt rendalapítónk, Assisi Szent Ferenc, a kegyhelyet egykor fölkereső Boldog Meszlényi Zoltán és Boldog Salkaházi Sára található. A magyar szentek alakjai ezzel összefoglalják nemzetünk történetének eddigi időszakát.

A kanonizált szentek mögött, mintegy háttérbe húzódva látjuk a boldoggá avatás előtt álló ferences vértanúkat. Ábrázolásukban

ez az első megjelenítés, ahol személyüket és életáldozatukat nem a fotószerű ábrázolás, hanem attribútumaik alapján lehet azonosítani. A hét személy ugyanis Krisztus szenvedésének egy-egy eszközét tartja kezében, amely egyben saját életáldozatára is utal. Az első magyar szentek mögött P. Krizosztomot a koszorúval látjuk, mert többekkel „koszorúba kötve” verték agyon a partizánok. P. Kristóf feje fölött az ostor található, mivel vasvesszővel sebeztek halálra. A velük átellenben megjelenő ferencesek között, Szent Ferenc mögött P. Rafael tűnik fel. Mellette Krisztus köntöse kapott elhelyezést, mert a börtönőr azt mondta neki, a ruhájától megfosztott rabnak: „*Te pucér Krisztus,*

hol hagytad az ingedet?” Mellette P. Pelbárt lábainál egy kakas található, ami arra utal, hogy a börtönben megmentette besúgójának életét. P. Zénó feje fölött a szegeket és az ahhoz kapcsolódó pisztolyt, a kivégzés eszközeit látjuk, mivel a katonák – habitusa látán – lötték le. P. Bernát megadóan hunyja le szemét, mellette a börtön rácsos ablaka található, ugyanis börtönben halt meg. P. Szaléz alakja pedig a létrán átfutó stólához kapcsolódik, hiszen ő a gyónási titok megőrzésén keresztül jutott a keresztre. A szenvedés eszközei azonban már arany- ezüst színekben tündökölnék, mert immár a mennyei dicsőség alkotóelmeivé váltak.

P. Kálmán Peregrin OFM

Szentkút ferencesei

Kelemen testvér

KISEBBNEK LENNI NEM VESZTESÉG

Szentkút az elmúlt években a vallásgyakorlás számos területen az idők jeleire válaszoló újításokat, változtatásokat vitt véghez. A tematikus búcsúrend kialakítása szélesebb körben tudja megszólítani a társadalmat, a Csend Háza vagy a hamarosan átadásra kerülő apartmanházak különböző hivatású és életállapotú hívek elmélyülésére biztosítanak olyan lehetőséget, amely a változó világ közepette a kegyhely változatlan üzenetét teszik elérhetővé a ma embere számára. A zarándokok fogadása mellett a lelkigyakorlatra, elcsendesedésre érkezőkkel való egyre intenzívebb törődés is szélesíteni kezdte az itt élő szerzetesek mindennapi életét. Bezzegh Kelemen testvér érkezése ezt az arculatot erősíti Szentkút működésében, amennyiben a lelkigyakorlatok rendje is egyre inkább beépül a kegyhely életébe a népi vallásosság már jól megszokott és kiforrott formái mellé. Hivatásáról, szerzetespapi életének meghatározó mozzanatairól beszélgettem vele.

A kezdetek

Kelemen testvér Gyöngyösön született – mint mondja – egyszerű munkáscsaládban, három gyermek közül a legidősebbként. Felidézve a gyermekkorát leginkább a család összetartó erejét tartotta meghatározó élménynek, amelyből kihagyhatatlan volt a nagyszülők szerepe. A család a munkára nevelésben is példa volt számára: „Nagyszüleim és szüleim állandóan dolgoztak. Ahogy véget ért a hivatalos munkaidő, kimentek a szőlőbe, és ott folytatták a munkát sötétedésig. Nem voltunk különösebben jómódú család, ugyanakkor soha nem éreztem azt, hogy bármiben hiányt

szenvetnénk. Becsületességre és emberségre neveltek, az egyenes út szeretetére” – emlékszik vissza élete ezen időszakára. Gyöngyös jelentette számára a kamaszkor világát is, amelyet az útkezes jellemezett megannyi területen, de a hitbeli megnyílás időszaka is ekkor kezdődött. „Keresni az élet értelmét, az igaz értékeket, tartozni valahová – így jellemezném a kamaszkor világát. A családon belül nem igazán volt téma a vallás, ha mégis, talán inkább a nagyszülők részéről, én azonban egyre több időt töltöttem az iskolámhoz közeli ferences templomban. A barátaimnak és a plébániai közösségnek köszönhető, hogy nyitottabbá váltam a jó Istenre” – mondja.

Névjegy:

Bezzegh Gábor P. Kelemen OFM

Született: 1969. szeptember 26.

Egyszerű fogadalom: 1991. szeptember 8.

Ünnepélyes fogadalom: 1995. szeptember 23.

Papszentelés: 2002. február 2.

A „kicsinyek” a tanítóink

A mezőgazdasági szakközépiskolát a továbbtanulás követte. Kelemen testvér a pedagógusi pálya felé törekedett, a soproni óvóképzőbe nyert felvételt. „Nem kellett nagyon megerőltetnem magam ahhoz, hogy a gyerekek elfogadjanak, hiszen számukra is rendkívüli helyzet volt, hogy egy óvóbácsi van mellettük – emlékszik vissza mosolyogva a főiskolai gyakorlatokra –, mégis alapvetően ez az időszak számomra már a hitben való elmélyülésről szólt. Mindennap jártam misére, rendszeresen hívó közösségekbe, és már megszületett bennem a döntés, hogy jelentkezem a ferences rendbe.” A kisgyerekekkel való foglalkozás meghatározóvá vált további életére nézve, abban a bibliai értelemben, ahogy Jézus is beszélt a gyermekké válás fontosságáról. „A gyermeki lelkület elsősorban bizalmat jelent a jó Isten, a világ és az emberek iránt. Egy gyermek képes a rácsodálkozásra, a feltétlen bizalomra, vagy arra, hogy valamiben teljesen önfeledt módon elmerüljön. Jézus szerint ezt el kell tanulni tőlük! Másfelől a gyermeki lét a kicsinységet is jelenti. Jézus korában a gyermekek a társadalom legalacsonyabb rétegéhez tartoztak az özvegyekkel és a betegekkel együtt, a tökéletlenséget látták benne. A kicsikkel való foglalkozás számomra az óvodás hittan mellett azt is jelentette, hogy szeretettel fordultam azok felé a »kicsinyek« felé, akik betegek, idősek, szegények voltak vagy valamiben hátrányt szenvedtek, esetleg fogyatékkal éltek, egyszerűen a társadalom veszteségeinek számítottak. Amit tőlük kaptam, az életem nagy ajándékai között tartom számon. Az ő megtörtségükben, hiányaikban is megélt örömük és reményük sokat elmond az élet igazi értelméről, és a jó Isten olyan arcát mutatják meg, amelyet csak ők tudnak elélni tárni. Megtanítanak arra, hogy az életünk értéke nem abban keresendő, amit elérünk, megszerzünk vagy teljesíteni tudunk” – mondja.

Kisebb testvér...

A hitbeli elmélyülés útja Kelemen testvér életében együtt járt a hivatás felismerésének útjával. Elsősorban a szerzetesi életforma, Szent Ferenc követése vonzotta: „A papságról soha nem gondolkodtam. Szent Ferenc életéből elsősorban a derű, a szegénység és az egyszerűség megélése vált számomra vonzóvá. Mivel Ferenc maga sem volt pap, úgy éreztem, hogy azáltal tudom jobban követni, ha én is ezt az utat választom. A teológia

és a néprajz szak elvégzése után Szegedről Zalaegerszegre kerültem, ahol néhány év elteltével mégis vállaltam a papi szolgálatot. Azonban ma is azt gondolom, hogy igazi identitásom a ferences testvéri létben gyökerezik, a papság csak ezt követi, kiegészíti. Felfoghatatlan ajándék és kegyelem a papság, mégis úgy gondolom, hogy a papi szolgálattal járó feladatok semmivel sem értékesebbek, mint bármilyen más szellemi vagy fizikai munka a közösségben. Ezért is szeretem jobban használni a testvér megszólítást, mint az atyát, mert ez a ferences hivatás lényegi valóságára emlékeztet. Kisebnek lenni pedig egy kapcsolati minőséget jelent a világgal és az emberekkel, azt jelenti, hogy nem a másik fölött állok, hanem mellette. De jelent ez tiszteletet, közelséget, megszólíthatóságot és megosztást is, amit nem mindig sikerül megélni, de próbálok törekedni rá. Aki kisebb, az mindig fel tud nézni a másikra, különösen a Legnagyobb...”

Lelkigondozás és lelkigyakorlat-kísérés

„A lelkigondozói képzés abban is segített, hogy jobban megértsem önmagam és a másik embert” – folytatja Kelemen testvér, mikor arról beszélgetünk, hogy a hívekkel való kapcsolat-tartás, a gyóntatás vagy a lelkipásztori feladatok során milyen tapasztalatok vezették ebbe az irányba. „Szokták mondani, hogy a teológián sokat tanulunk a jó Istenről, de kevesebbet az emberről, akihez a küldetésünk szól. A lelkigondozói képzést a Semmelweis Egyetemen, a lelkivezető és lelkigyakorlat-kísérő képzést Dobogókőn – visszatekintve – egy nagy lelkigyakorlatnak éltem meg. A segítő beszélgetés tanulása, az együttérző figyelem növekedése, a kommunikációs buktatók kiküszöbölése, a lelki betegségek sokféleségének felismerése, a házasság

és a család működéséről és nehézségeiről szóló oktatás, a pszichodráma vagy a saját élettörténetünkkel való munka, mind ahhoz vittek közelebb, hogy jobban meg tudjam érteni magamat és azt az embert, akivel találkozom. A lelkivezetés számomra elsősorban egy közös úton járást, keresést jelent, nem pedig azt, hogy a lelkivezető megmondja, hogy mit kell tenni. Ez a közös keresés pedig azon a meggyőződésen alapul, hogy Isten szólni akar hozzánk itt és most, és meghallhatjuk az Ő hangját. A személyesen kísért lelkigyakorlat ennek az intenzívebb formája, amelyben a lelkigyakorlatozó megadott szentírási részekkel imádkozik, a kísérőjével pedig az imádságos tapasztalatáról beszélget. Ebben a szolgálatban az a nagy ajándék számomra, hogy felfedezhetem, miként hívja, segíti Isten az őt kereső embert. Amikor valakit egy lelkigyakorlat keretében kísérhetek, akkor ez egyúttal mindig az én találkozásom is a jó Istennel. Talán ezáltal jobban tudok figyelni rá a saját életemben is, és nagyobb bizalommal tudok ott állni mások mellett. Számomra a lelkigondozás azt jelenti, hogy igyekszem elfogadni a másikat abban a helyzetben, ahogy van, biztosítani számára egy olyan teret, ahol önmaga lehet, ahol ráláthat önmagára, elfogadhatónak éli meg magát mindazzal együtt, amivel küszködik. Mindez már önmagában gyógyító erejű, és segít megbékélni hiányosságokkal, gyengeségekkel, az élet során szerzett sebekkel. Megrendítő az a tény, hogy húsvét után a feltámadt Jézus megdicsőült testén megmaradtak a szenvedés nyomai. Éppen a sebhelyek hitelesítik Jézust, és megmutatják, hogy mennyire szereti övét. A lelki út egyik legfontosabb felismerése számomra az, hogy sebeink és hiányaink a kegyelem forrásává, ajándékká válhatnak, amelyeken keresztül Isten elérhet minket és be tud lépni az életünkbe...”

Keppel Dániel

fotó: Miheller Kinga

Visszatekintő

A 28. Ferences Ifjúsági Zarándoklat

Augusztus 19-én, Szent István király ünnepének előestéjén közel kétszáz gyalogos zarándok érkezett Szentkútra. A Ferences Ifjúsági Zarándoklat résztvevőivel – 16–35 éves fiatalokkal, valamint tizenhat ferences testvérrel, illetve ferences nővérekkel – öt nappal korábban, Nagyboldogasszony ünnepén indultunk Esztergomból, hogy naponta kb. 20–30 kilométert megtéve nemzeti kegyhelyünkre érjünk. Az útvonal Márianosztrán, Kemencén, Patakon, végül pedig a ferences noviciátus ősi helyszínén, Szécsényen át vezetett. Minden érintett településen részünk lehetett a helybeli hívek hagyományos, felülmúlhatatlan vendégszeretetében. Köszönetképpen imáinkban hordozzuk jótevőinket – remélve, hogy eljutnak hozzájuk is ezek a sorok.

A Ferences Ifjúsági Zarándoklat immár 28 éves múltat tekint vissza. 1995-ben Varga Kapisztrán atya kezdeményezésére indult útnak az első, ferences iskolák diákjaiból álló csapat. Azóta az útvonal változatlan maradt, a létszám azonban jelentősen bővült. Számos házasság története, illetve papi, szerzetesi hivatás felismerése kötődik ehhez az úthoz, amelyet kezdettől a hivatásokért ajánlunk fel, a szentkúti Szűzanya közbenjárását kérve.

Zarándoklatunk közismert, találó elnevezése a „mozgó kolostor”. Arra hívjuk meg a jelentkező fiatalokat, hogy néhány napig vegyenek részt ferences életünkben, legyenek útitársaink szerzetességünknek az idén 800 éves Regulát követő, nagy zarándoklatán. Napjainkban különösen fontosnak tartjuk, hogy testvérként álljunk az útkereső fiatalok mellé, imádságra alkalmas körülményeket és a tisztánlátást segítő szempontokat kínálva számukra. A Szentkútra vezető gyalogos zarándoklat kiválóan alkalmasnak bizonyul erre. Útközben, a megszokott környezetből kilépve másképpen látszanak az otthon hagyott személyek, helyzetek, elfoglaltságok. Az egész napos gyaloglás új ízt ad az imádságnak és a testvéri beszélgetéseknek, amelyekből kirajzolódhatnak Isten ránk vonatkozó nagy szándékai.

Minden évnek sajátos témája, lelki vezérfonala van. Idén két nyolcszáz éves jubileumot is ünnepel a Kisebb Testvérek Rendje: a Regula jóváhagyásának és Szent Ferenc grecciói karácsonyának évfordulóját. *„Érettünk útközben született”* – ez a Szent Ferenc-i imádság részlet kísérte végig elmélkedéseinket a megtestesülés titkáról, az útitársunkká lett Krisztusról.

P. Balázs Jeromos OFM

fotók: Miheller Kinga

Érseki szentmise a Porciunkula-búcsún

A Porciunkula-búcsúhoz (Angyalos Boldogasszony ünnepe) kapcsolódóan idén is várták a zárandokokat a betegek és a szociális ellátásban részesülők búcsújára Mátraverebély-Szentkútra augusztus 2-án. A szentmisét Tornyák Csaba egri érsek mutatta be. A liturgia végén lehetőség volt a betegek szentségének felvételére. Tornyák Csaba érsek szentbeszéde kezdetén a Porciunkula-búcsú eredetét idézte fel. Mint mondta: az ünnepet mindenhol megülik, ahol jelen van a ferences lelkiesség, az Egyház pedig teljes búcsút hirdet erre a napra, a szokott feltételekkel. Szent Ferenc különleges élményben részesült, amikor Jézus képmása életre kelt előtte és megszólította. Ferenc javait értékesítve felújította a templomot, mert a Megváltó szavait – „*Menj, és javítsd meg házatam!*” – félreértve a kőépület felújítására gondolt. Valójában az egész Egyház megújítására vonatkozott a kérés, s Szent Ferenc később valóban elindította a

folyamatot. Az érsek elmondta: az Egyház és a szentségek által eljutottunk a keresztény nagykorúságra, s így Jézus Krisztus testvérei és a világmindenség örökösei lettünk. A Szentírásban örökre megőrződtek az Istennel történő találkozások, s nekünk is kellenek olyan különleges helyek, ahol azokra a pillanatokra emlékezhetünk, amikor Isten megérintett bennünket, ezekből meríthetünk és megtalálhatjuk lelki békénket. Tornyák Csaba érsek rámutatott: ma a betegek zárandoklata van, s hálával gondolunk azokra, akik a betegség keresztjét hordozzák, és türelemmel kitartanak a hitben, reményben és szeretetben. Köszönettel gondolunk azokra, akiknek élete középpontjában a betegek állnak: az orvosokra, a nővérekre, az ápolókra. Legyen köszönet azoknak is, akik betegeink lelki gondozásában tevékenykednek!

Bérczessy András,

fotó: Szent István Televízió – Federics Róbert

A búcsújárás az alázatos könyörgés intenzív kifejezése – Nagyboldogasszony ünnepe Erdő Péter bíborossal

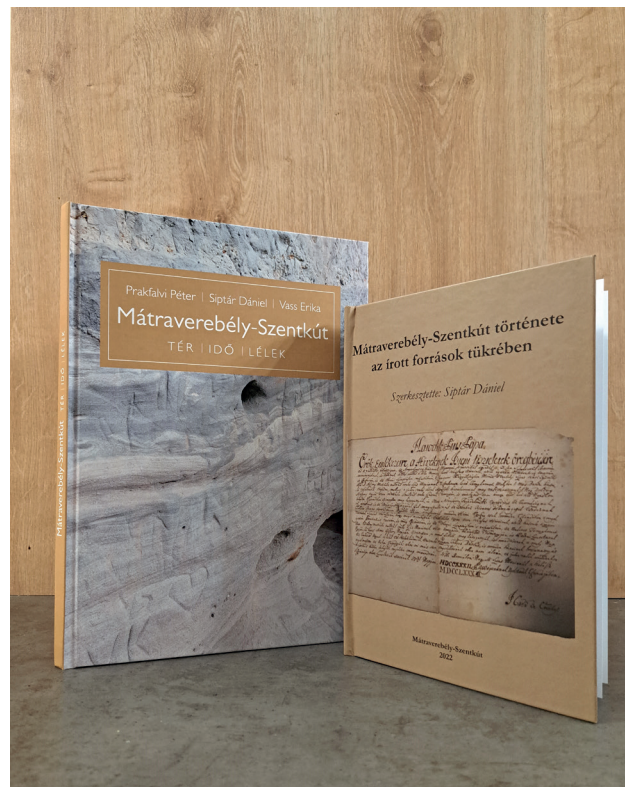
„Vegyétek szemügyre az ősi utakat, és kérdezősködjetek a régi ösvényekről: Melyik volt a jó út? És azon járjatok! Akkor majd megtaláljátok lelketek nyugalmát” – idézte Jeremiás prófétát (Jer 6,16) szentbeszéde elején Erdő Péter bíboros, aki az ünnepi szentmise főcelebránsa és szónoka volt, majd rámutatott arra a történelmi kontextusra, amelyben a kegyhely évszázadokon átívelő ereje bontakozott ki napjainkig. Miközben elmondta, hogy imáinkat a jó Isten mindenhol meghallgatja, Szentkúttal kapcsolatban két tényre hívta fel a hívek figyelmét: egyfelől azokra a hiteles tapasztalatokra, amelyek imameghallgatások és csodák sorát kísérték Szentkúton, másfelől a búcsújárás, a zarándoklás fáradságának vállalására, amelyről mint önként vállalt áldozatról beszélt. „Gyengeségünkben Istenhez kiáltunk és az Ő különleges segítségét kérjük betegségeinkben, családi és egyéb gondjainkban, ez azt jelenti, hogy valóban teljes szívvel, áldozatot is vállalva fordulunk a mindenható Istenhez és Szűz Máriához, aki hathatós közbenjárónk Szent Fiánál. Tehát a búcsújárás az alázatos könyörgés intenzív kifejezése, amely az egész embert a hatalmába keríti.” Jótanácsként, s mintegy a búcsújárás lényegi aspektusaként beszélt arról bíboros atya, hogy előre megfogalmazott kérésekkel és imaszándékokkal keljünk útra, a szent helyen pedig Szűz Mária által terjesszük ezeket az Úr Jézus elé, és ne felejtsük el a hálaadást se: „Amikor a zarándoklatról hazatérünk, figyeljük az eseményeket, mert lehet, hogy szelíden kirajzolódik a láthatáron problémánk megoldása, kilátástalan helyzetünk jóra fordulása. Ha pedig ez megtörténik, ne felejtsünk el hálát adni” – mondta. Beszédében rávilágított arra is, hogy Szűz Mária segítő közbenjárása nemcsak az egyes ember, hanem a magyar nép történetében is számtalanszor megmutatkozott már. A múlt tapasztalata reménnyel és bizalommal tölt el

bennünket jelenünk keserű helyzetét látva: „Ma is itt van a megtérés és a megújulás ideje. Az önzés és a szellemi lustaság helyett át kell éreznünk, hogy részei vagyunk az Isten alkotta gyönyörű világmindenségnek, hogy hivatásunk van egyénileg is, de küldetése van Egyházunknak és népünknek is a történelemben. De nehéz időket élünk: fásult, elidegenedett, bonyolult, békétlen, értékeit megtagadó körülöttünk a világ. Nehezen találjuk meg, hogy milyen konkrét cselekedetekkel fejezzük ki a legjobb szándékunkat. Ezért is fontos, hogy vegyünk erőt magunkon, éljünk közösségi életet, ne sajnáljuk az időt családtagjaink, rokonaink, barátaink látogatásától. Vegyünk részt plébániai közösségünk programjaiban!” – mutatott utat Erdő Péter a jelent és a jövőnkét illetően is, hozzátéve, hogy az igazi közvetítőnk, Krisztus „méltóságát és megváltói küldetését Szűz Mária közbenjárása nem elhomályosítja, hanem még erősebb fényben ragyogtatja fel előttünk”.

A szerk.

Könyvajánló

Mátraverebély-Szentkút története az írott források tükrében

Elkészült Magyarország római katolikus nemzeti kegyhelyének eddigi legátfogóbb, múltját és jelenét összefoglaló tudományos kötete, melyből az is kiderül, hogy az ötvenes évektől hogyan ellenőrizték a búcsújáróhelyet, a zarándokok közé vegyült informátorok milyen jelentéseket írtak a helyről és a papokról, illetve hogy a pártállam milyen módszereket alkalmazott a szentkúti hitélet és vallásgyakorlás jelentős lecsökkentésére, átalakítására. Siptár Dániel történész, a Jézus Társasága Magyarországi Levéltárának igazgatója szerkesztette a kötetet, amelynek célja a kegyhely történetének kizárólag a fellelhető írott forrásokon alapuló bemutatása a történettudomány, a művészet- és irodalomtörténet, valamint a vallásos néprajz eszközeivel.

Mátraverebély-Szentkút / Tér – Idő – Lélek

Ugyancsak napvilágot látott egy régóta várt reprezentatív kiadvány Szentkútról. Három szerző háromféle nézőpontból: tér, idő és lélek dimenzióiból vizsgálja a hely természeti, kulturális és vallási kincseit. Prakfalvi Péter, a Novohrad-Nógrád UNESCO Globális Geopark geológusa Szentkút és környéke földtudományi értékeit tárja az olvasó elé, Siptár Dániel történész, levéltáros a kegyhely történelmét dolgozza fel, Vass Erika néprajzkutató, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum munkatársa a mátraverebély-szentkúti búcsújárás jellegzetességeit veszi górcső alá. A számos képpel illusztrált kétnyelvű kiadvány szemet gyönyörködtető formát kapott a gazdag tartalom bemutatására.

Mindkét kiadvány megvásárolható a kegytárgyboltban.

Szent Jakab Étterem

Amiért a konyhafőnök is visszafordul...

Mitől lesz valami a konyhafőnök kedvence? – merülhet fel a kérdés a Szent Jakab Étterem étlapját böngésző vendégben. Kétféleképpen lehetséges, amiért e jelzővel kínálják az éttermek egy-egy fogásukat: vagy speciális, csak rájuk jellemző különlegesség kapja meg ezt a titulust, vagy olyan közkedvelt ételt kínálnak ily módon, amely joggal tart számot szélesebb réteg érdeklődésére.

A Szent Jakab Étteremben a *Konyhafőnök kedvence* egy kicsit ez is és az is. Bár lehetne valamilyen vadhúsból vagy erdő gyümölcsével-fűszerével készített különlegesség is, a séf ezúttal egy csirkemellre tette le voksát, amely – valljuk meg – a legtöbb háztartásban igen gyakran kerül a tányérra. Előkészítése sem különleges, pontosan a visszafogottabb étkezést szem előtt tartók miatt lett a natúr, fehér hús a fogás alapja; a filé omlós és puha, nem megterhelő étel a test számára. Belseje neutrális sonkaszeletet rejt, amely ízében nem tola-

színűvel azonban kellő kontrasztot ad a legbelső réteg, a krémesen előbukkanó juhtúró és a csirkemellfilé között.

Merthogy az igazi „nagy durranás”, az ízvilágot meghatározó rész ebben a fogásban a juhtúrós töltelék. Az enyhén fanyar, kissé savanykás eredeti juhtúró ízei finomulnak a hőkezeléstől, de még megmaradnak azok a markáns jegyek, amelyeket nem ad meg például egy sajtkrémes töltelék. Aki nyitott erre az

ízvilágra, annak igazi élmény lesz az aranybarna panírbunát öltő könnyed csirkemellfilé és sonka-réteg alól előbúvó lágy, krémes bensej. Markáns, de nem nyomja el az egész összeállítást egyedi ízével, mellette még a köret is inkább kiszolgálja ezt az aromát, mintsem új faktort adna hozzá. A *Konyhafőnök kedvence* jó választás fűszeres burgonyával vagy akár burgonyakroketával is, de friss zöldsálatá-ágyon valószínűleg a szebbik nem is könnyedén kiegyezik vele.

Idénylevest ajánlunk nyitófogásnak, a hagymakrémelevestől egészen a friss zöldségekkel készült könnyű húslevesig, aki pedig bátran szavaz a fogások végén a deszertre, a gesztenyepürével vagy a szentkúti palacsintával, s persze egy pohár fehér *Barátok borával* teheti teljessé az étkezést.

S hogy a Szent Jakab Étteremben miért éppen ez lett a konyhafőnök kedvence? A választ a tányéron fogja megtalálni...

Andó Ákos

**Áldott légy, Uram, Földanya-nénénkért,
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem,
Füveket és színes virágokat.**
